

Bertel Haarders tale i anledning af Finlands nationaldag

Taler

Bertel Haarder
Fvh. minister, MF. og nuv.
formand for Det Kongelige
Teater

Dato

6. december 2022

Sted

Moltkes Palæ

Det er mig en stor glæde at få lov at holde talen ved denne fejring af Finlands selvstændighed. Finland har altid haft en særlig plads i mit hjerte, og i morges hejste jeg som vanligt på dagen det finske flag.

Som børn hørte vi om den særlige finske ”sisu”, der beskriver den råstyrke, stædighed og udholdenhed, der skal til for at overleve i et barskt og råt klima. Den danske fodboldkommentator Gunnar Nu Hansen elskede at nævne det, når Danmark skulle spille mod Finland. Finland som heldigvis var helt uden skyld i Christian Eriksens nærdød i den historiske kamp sidste sommer.

Der stod i vores geografibog i skolen, Sofie Petersens Geografi, at finnerne havde ”let til kniven”, og hvis man googler det, kan man læse, at det ikke er helt forkert, og at det ligger i generne hos 2,2% af finnerne.

I mit barndomshjem på en sønderjysk folkehøjskole havde vi en lærer, der rejste meget i Finland og holdt foredrag i danske forsamlinger om Finland. Jeg glemmer aldrig hans beskrivelse af Vinterkrigen og Fortsættelseskrigen – og især tabet af Karelen og flygtningestrømmene. Det gjorde særligt indtryk i den del af Danmark, som var under tysk overherredømme i 56 år.

Vi husker de finske børn, der kom til Danmark i den svære tid, hvoraf nogle er her endnu.

Vi elsker Sibelius og finsk arkitektur. Og selv om vi ikke har et sprogfællesskab med de fleste finner, har vi et meget udtalt kulturfællesskab og stærke velfærdssamfund, der ligner hinanden, og som altid ligger allerhøjest, når det gælder tillid og fravær af korruption.

Som kirkeminister har jeg konstateret, at de nordiske kirkeordninger, der ligner hinanden mest, er den danske og den finske – begge steder er næsten tre fjerdedele af befolkningen medlemmer.

Mine mange finske ministerkolleger gennem 22 år som minister var under den kolde krig altid dybt præget af den særligt udsatte finske situation.

Jeg husker en finsk statsminister, som i Nordisk Råd tordnede imod forsøg på at tale udenrigs- og forsvarspolitik i Nordisk sammenhæng. Han sagde til os, at hvis vi ville forstå hvorfor, så stillede han gerne hele den finske historie ”till förfogande”.

Det samme gjorde tidligere præsident Tarja Halonen ved en OECD-uddannelseskonference i ørkenstaten Abu Dhabi, hvor der også var oprettet en finsk modelskole, fordi Finland ifølge OECD's målinger havde den bedste skole i verden.

Hun skulle egentlig tale om den finske skoles fortræffeligheder. Men i stedet holdt hun et engageret foredrag om den finske historie, i svenske-tiden, i russer-tiden og den vanskelige omstilling efter sammenbruddet af Sovjet-markedet. Til sidst sagde hun: Jeg håber, I nu kan forstå, at i Finland tager man intet for givet. Man må være forberedt, man må arbejde hårdt, og man må have respekt for lærerne og for kundskaber og uddannelseskraft.

Og det er netop, hvad jeg oplevede, da jeg som minister besøgte en finsk skole og var med i klassen til finskundervisning.

Den tidligere præsident virkede utroligt troværdig, som hun stod der i almindeligt arbejdstøj og udstrålede, at hendes baggrund var den jævne befolkning og den fagforening, hun havde ledet (der svarer til FOA i Danmark).

I Danmark har vi været årtier om at finde ud af, hvad vi vil i forhold til EU og NATO. Vi skrev fodnoter i NATO og stemmer ja og nej ved hver anden folkeafstemning. - I Finland, derimod, var man hurtige til at tilslutte sig den fælles mønt – bare den ikke blev kaldt rubel – og det tog kun få uger at træffe den historiske beslutning om ansøgning om optagelse i NATO.

Så stærk var omslaget, at Sverige fulgte med og skabte en helt ny forsvars- og sikkerhedspolitisk situation i Østersøen.

Vi husker alle den kortfattede besked fra den finske præsident Niinistö til præsident Putin: ”If you wonder why, look in the mirror!” Allerede i nytårstalen havde han forberedt Putin på, at beslutningen alene var Finlands.

En af mine embedsmænd i undervisningsministeriet elskede Finland så meget, at han altid lagde blomster på tidligere præsident Kekkonens grav i Helsinki.

Som medlem i Europa Parlamentet var det en stor glæde for mig at være med til at ansætte den første ombudsmand efter nordisk forbillede. Det blev finske Jacob Söderman. Han blev spurgt, om det var rigtigt, at finner ikke ler så meget, hvortil han svarede, at han da lo engang sidste vinter! Typisk finsk understatement med glimt i øjet.

Glimt i øjet havde også tidl. statsminister Karl-August Fagerholm, der engang sad på første række ved Nordisk Råds prisuddeling. Da musikprisen var blevet uddelt, og forsamlingen havde hørt det meget moderne og atonale musikstykke, der var blevet prisbelønnet, sagde han halvhøjt til komponisten, som kom ned fra scenen, ”Tack du din Gud, at du fik priset, för vi fik musiken!”

Man fortæller, at engang han fløj hjem sent om aftenen, så havde piloterne glemt at slukke højttaleren, så alle passagerer kunne høre den ene pilot sige: Nu trænger jeg til en kold pilsner og en varm pige! – Da en stewardesse kom løbende for at slukke for højttaleren, greb han hende i armen og sagde: Husk pilsneren!”

Finland er på mange måder mit idol, og jeg fryder mig helt ind i sjælen over, at takket være Finland er hele Norden nu samlet i NATO og næsten også i EU.

Finland ved, hvad frihed og sikkerhed er. Det ved man, når man har været i risiko for at miste det.

I Danmark sætter vi lys i vinduet d. 4. maj. I Finland sætter man to lys i vinduet på nationaldagen, d. 6. december, hvor man fejrer uafhængigheden af Rusland i 1917.

Skal vi rejse os og udbringe et leve for Finland, tre korte. Finland leve!

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/bertel-haarders-tale-i-anledning-af-finlands-nationaldag>